

تروریسم و زندگی روزمره

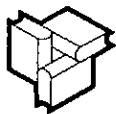
هانری لوفور

ترجمه

امیر هوشنگ افتخاری راد

کتاب‌های کوچک

- ۱۱ -

سرشناسه: لوفور، هنری، ۱۹۰۱-۱۹۹۱ م. Lefebvre, Henri
عنوان و نام پدیدآور: تروریسم و زندگی روزمره/ هنری لوفور؛ ترجمه امیر هوشنگ
افتخاری راد.

مشخصات شر: تهران: رخداد نو، ۱۳۸۷.

مشخصات ظاهری: ۱۶۵ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۶۲۵-۲۲-۶

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

یادداشت: اصل اثر به زبان فرانسه می‌باشد. کتابنامه: ص. ۱۴۰.

یادداشت: کتاب حاضر ترجمه‌ی فصلی است با عنوان

"Terrorism and everyday life" از متن انگلیسی کتاب "Everyday life in the modern world"

اثر Henri Lefebvre می‌باشد.

موضوع: تروریسم.

شناسه افزوده: افتخاری راد، امیر هوشنگ، مترجم.

رده‌بندی کنگره: HV۶۴۳۱/۱۹:۴ ۱۳۸۷

رده‌بندی دی‌بی: ۳۰۳/۶۲۵

شماره کتابشناسی ملی: ۱۲۶۴۲۶۱

تهران، خیابان انقلاب، روبه‌روی دانشگاه تهران، ساختمان فروزنده، واحد ۵۱۲.

کد پستی ۱۳۱۴۷۷۴۱۷۸، تلفن: ۶۶۴۹۸۲۹۳، نمابر: ۶۶۴۹۸۲۹۴

• ناشر رخداد نو

هنری لوفور Henri Lefebvre

تروریسم و زندگی روزمره Terrorism and Everyday Life

ترجمه امیر هوشنگ افتخاری راد

• چاپ دوم، اول ناشر ۱۳۹۲ تهران • شمارگان ۱۰۰۰ نسخه • قیمت ۴۲۰۰ تومان

• لیتوگرافی خدمات فرهنگی صبا • چاپ تصویر • صحافی نبوت

• طرح روی جلد حسن کریمزاده

شابک ۹۷۸-۶۰۰-۵۶۲۵-۲۲-۶ ISBN 978-600-5625-22-6

همه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است Printed in Iran

فهرست مطالب

۷	یادداشت دبیر مجموعه
۱۱	مقدمه مترجم
۱۵-۱۲۹	تروریسم و زندگی روزمره
۱۷	مفهوم تروریسم
۳۷	نوشتار و تروریسم
۸۹	نظریه فرم‌ها (یک احیاگری)
۱۱۹	گشایش و گشودگی
۱۲۵	یک دیالوگ کوتاه

- مؤخره ۱: نگاهی به تاملات هانری لوفور تولید فضا، دیالکتیک
سه تایی / امیرهوشنگ افتخاری‌راد ۱۳۱
- مؤخره ۲: لوفور و نقد زندگی روزمره / امیرهوشنگ افتخاری‌راد . ۱۵۳

یادداشت دبیر مجموعه

اگر فرهنگ را عرصه‌ی نوعی پیکار بدانیم، آنگاه انتشار مجموعه کتاب‌های کوچک بنیاست معرفت تغییر استراتژی باشد و نه صرفاً تغییر تاکتیک. این مجموعه صراحتاً قصد دارد استراتژی 'آشنایی قدم‌به‌قدم' و 'غور در مبانی' و دیگر عناوین پرطمطراقی را که جملگی گرفتار وسوسه صاحب تمامی خزائن معرفت‌اند، کنار گذارد. استراتژی رایج، که همواره گوشه‌چشمی به بازار و خیل جوانان مشتاق فلسفه داشته است (بازاری که در کشورهای حاشیه‌ای همواره پررونق است)، انواع تاکتیک‌های هنری و تجاری و گرافیکی و محتوایی را به کار می‌گیرد تا دوباره و دوباره 'مجموعه' بازهم دیگری از 'آشنایی با فیلسوفان' یا 'نسل قلم' یا 'بنیانگذاران فرهنگ امروز' و ... را بر تل مجموعه‌های قبلی تلبار کند. تمام این تلاش‌ها نیز بر این تلقی اسطوره‌ای استوار است که گویی می‌توان تفکر را نیز همچون مهندسی ساختمان یا فنون مدیریت یا طرز کار با ویندوز XP، با روش‌های مهندسی فکر و تکنیک‌های گام‌به‌گام آموزش داد. وجدان معذب نهفته در پس

تمام این تلاش‌ها نیز چیزی نیست مگر تجربه شکست در آکادمی، زیرا در کشور ما باری را که دانشگاه نتوانسته است حمل کند، روشنفکران و مترجمان و مدرسان آزاد بر دوش کشیده‌اند.

اما مجموعه کتاب‌های کوچک که بناست ترجمه و تألیف، هر دو را دربرگیرد، این توهم را کنار گذاشته است که می‌تواند 'جای خالی' چیزی را پر کند؛ از 'جای خالی' نظریه پردازی به اصطلاح بومی و 'تولید علم' گرفته تا 'ضرورت' ترجمه مجموعه آثار کلاسیک و دست اول برعکس، کتاب‌های کوچک می‌خواهند جاهای خالی را خالی نگه دارند. دخالت‌های نظری این مجموعه در حکم تک‌ها و پاتک‌های گاه‌وبیگاه به توپخانه و استحکامات عرصه نمادین است، نه افزودن به غنایم و انباشتن خزان‌های آن.

این مجموعه، دست‌کم تا آنجا که به تألیف مقالات مربوط می‌شود، قصد دارد در سراسر عرصه نمادین یا همان روح عینی دست به دخالت نظری زند و حتی‌المقدور به همه گوشه‌وکنارهای آن سرک کشد: از زندگی روزمره و سینما و فوتبال و تجربه خیابان گرفته تا دولت و جامعه مدنی و رفتارهای اقتصادی..... این دخالت‌های نظری به‌هیچ‌رو هراسی از ورود 'غیرکارشناسانه' به قلمروهای 'تخصصی' ندارند، زیرا به‌واقع هر چیز و هر پدیده‌ای می‌تواند دستمایه و موضوع تأمل فلسفی و نقد ریشه‌ای شود. عصر ما و بالاخص جامعه ما از این حیث حقیقتاً موردی

جذاب است. باری، می‌توان این عبارات والتر بنیامین از کتاب پروژۀ پاساژها را بر پیشانی این مجموعه نوشت: 'شکافتن و به‌پیش‌رفتن با تبر تیزشده عقل بدون نگاه‌کردن به چپ و راست' برای پرهیز از وادادن به دهشتی که سوسوزنان از ژرفای جنگل‌های ماقبل‌تاریخی، ما را به خود می‌خواند.

تا آنجا که به ترجمه مربوط می‌شود، کتاب‌های کوچک دربرگیرنده رسالات، مقالات و قطعات برجسته و مهم متفکران و هنرمندان مغرب‌زمین، اهم از چهره‌های مشهور و حاشیه‌ای، اند. انتخاب این متون بر اساس اختصار، شور و شوق و توان نظری آنها، و نیز اهمیت تاریخی و فلسفی و سیاسی موضوعی است که بدان می‌پردازند. دامنه مضامین و موضوعات نیز لاجرم از فلسفه و سیاست تا ادبیات و الاهیات و هنر را شامل می‌شود. همه این کتابهای کوچک، به تعبیری، نوعی 'حلقه مفقوده' اند؛ بدین معنا که هر یک از آنها می‌تواند، با توجه به نیازهای خواننده ایرانی، در حکم جرقه‌ای باشد که خواندن یک کتاب کوچک ۷۰ صفحه‌ای را به اندازه قرائت یک کتاب ۷۰۰ صفحه‌ای مفید و مؤثر سازد. اما وجه مشترک همه این نوشته‌ها کمابیش تعلق‌شان به سنت تفکر انتقادی، به وسیع‌ترین معنای کلمه، و خاستگاه‌های آن است. این مجموعه نمی‌خواهد صرفاً جنگ یا بایگانی‌ای از 'متون کلاسیک و مدرن' باشد، بلکه قصد اصلی از آن همانا تجهیز هرچه‌بیشتر ابزار

نقد مشخص و ریشه‌ای، یا به عبارت دیگر، تمرین دادن و حساس کردن تفکر انتقادی است. سعی بر آن است تا کتاب‌های کوچک در فواصل نسبتاً کوتاه و به نحوی پیگیر، در قالب ترجمه و تألیف، منتشر شوند. هر یک از کتاب‌های این مجموعه در صورت لزوم حاوی مقدمه‌ای متناسب با موضوع آن خواهد بود. کتاب‌های کوچک به همت مترجمان و نویسندگان مختلفی منتشر خواهند شد. در اینجا باید از احمد خالقی، مدیر انتشارات گام نو، برای فراهم کردن فرصت این کار، و مراد فرهادپور، برای همراهی‌اش در انتخاب مقالات و تدقیق طرح کلی این مجموعه، سپاسگزاری کنم. در انتها، برخلاف معمول، باید گفت امید است تا این مجموعه بتواند، بیش از هر چیز، حفره‌ها و شکاف‌ها را نشان دهد و خلأهایی را که به طرزی کاذب پُر و انباشته شده‌اند، آشکار سازد، و از این طریق فضایی باز و بادخیز برای تفکر و نفس کشیدن عقل بگشاید.

امید مهرگان

مقدمه مترجم

اکنون مسئله تروریسم بدل به مسئله‌ای حاد شده است؛ تروریسمی که اینجا و آنجا هست اما نیست. شبخوار بر همه جا جاریست و هدفش نه مخالفانش بلکه عموماً مردم عادی است که ناغافل مورد حمله این شبکه شبخوار قرار می‌گیرند. اما معنای این شبکه هولناک می‌تواند ابعاد عمیق‌تری پیدا کند؛ در واقع این تلاشی است که هانری لوفور در رساله 'تروریسم و زندگی روزمره' صورت می‌دهد. او این رساله را در دهه هفتاد میلادی و حوالی سال ۱۹۶۷ - کمی پیش از جنبش ماه مه - نوشت. لوفور از جمله نخستین متفکرین قرن بیستم است که مقوله‌هایی نظیر زندگی روزمره را نظریه‌پردازی کرد.

او در این رساله می‌نویسد که تروریسم صرفاً ارعاب سیاسی نیست چرا که ارعاب سیاسی، امری موقتی و گذراست. ارعاب و وحشت اما تمام وجوه زندگی را پر کرده است. بدین ترتیب است که می‌توان جوامع جهان امروز را جوامع تروریستی نام داد. امری که بر جامعه جهانی حاکم است. پس توجه کنیم که از نظر

لوفور، جامعه تروریستی، جامعه‌ایست که در آن ارباب و وحشت تولید و بازتولید می‌شود. لوفور اگرچه هولناکی چنین وضعیتی را تبیین می‌کند اما در پایان همچون هر مارکسیست مسیح‌باوری (messianist) اعتقاد به گشایش و گشودگی دارد، آن هم به واسطه‌ی همان زندگی روزمره‌ای که امروزه سیستم‌ها آن را سازمان‌دهی و کنترل می‌کنند. او می‌گوید 'هر روز زندگی باید یک اثر هنری باشد'.

گستره کار لوفور فلسفه، سیاست، جامعه‌شناسی، شهر، جغرافیا و هنر است. بدین ترتیب او را نمی‌توان صرفاً نظریه‌پرداز زندگی روزمره دانست. در چند سال اخیر در غرب، اقبال‌ی تازه به او روی نموده است و کتاب‌های تفسیری و تشریحی بر اندیشه‌اش نوشته‌اند. از او ۷۰ عنوان کتاب به چاپ رسیده که از جمله مهم‌ترین آنها می‌توان به *نقد زندگی روزمره* (۳ جلد طی ۴۰ سال)، *تئوری مدرنیته*، *در باب شهر*، *انقلاب شهری*، *جامعه‌شناسی مارکس*، *ماتریالیسم دیالکتیک*، *زندگی روزمره در جهان مدرن* و کتاب مشهور *تولید فضا* اشاره کرد.

از هانری لوفور به فارسی تا به حال چیزی ترجمه نشده است و جز اشاراتی در کتاب‌های شریعتی، دیالکتیک اثر گوروویچ، جامعه نمایش نوشته گی دوپور، *انسان‌شناسی شهری* نوشته ناصر فکوهی، *ارغنون* شماره ۲۰ و *جسته‌گریخته*، این سو و آن سو اثری از او

نمی‌بینیم. بدین اعتبار گویا این اولین اثر او به زبان فارسی است. لازم به توضیح است که در ترجمه عباراتی نظیر everyday life ، quotidiance ، daily life به فراخور متن، زندگی روزمره، زندگی روزانه، روزمره‌گی انتخاب شده است، زیرا هریک از این معادل‌ها نسبت به هم 'گرم و سرد' اند.

چندجا، واژگان subject و object به کار رفته است که معادل‌های متفاوتی برای آن ارایه شده است. این دو واژه از جمله واژگان دردسرساز در زبان فارسی هستند. در پایان کتاب، دو موخره افزوده شده تا نگاهی به وجوه متعدد اندیشه هائری لوفور باشد. از این رو امید است ترجمه این رساله و آن دو موخره به کار خواننده آید تا پرچانگی‌های مقدمه‌نویسی کم شود و سخن هرچه زودتر آغاز گردد.

در پایان لازم است از حسین فراستخواه و امین بزرگیان تشکر کنم که متن را ویرایش کرده، پیشنهاداتی ارائه نمودند.

امیر هوشنگ افتخاری راد